

PILIPAI

Pepa Paulo ingere panzi

kalo-tawana tamâta simo Pilipai

lawea

Paulo imo luma sakamao ilo nana ne wurâta nana itula pâri ara kê, ande ingere ngua nîne ilâ panzi kalo-tawana tamâta simo Pilipai lawea lâ Masedonia tâno. I munğa imo Pilipai itula pâri ara panzi (Pâri Tamâta 16:12-40), kala tamâta pinde kalonzi tawana Yesu. Kinzi nde sugorai tamwatanzi, andeta zo tonđe sigona mbumbu ku sio imâ pa Paulo itogo wisi-ara mine. Paulo indeka nâ, kala ingere ngua nîne panzi iporo ndanđe nana nenzi pavilâŋa kê. Imo luma sakamao ilo, andeta iporo ngua ara mine tu kinda kalo-tawana tamâta ma tandeka ikura zo rârâni.

¹ Naŋa Paulo, anğa Timoti, Yesu Kirisi ne wurâta tamâta maka, maka rua kamo taitu kala naŋa angere ngua lâ pepa nîne tini imâ pa miki Maro Kindeni ne tamâta kamo Pilipai lawea, miki ninde kapasipa lâ taitu kuku Yesu Kirisi lâ. Aku pepa nîne imâ pa nemi katonâŋa sitavanzi ngu nenzi kuleŋa tamâta tona. ² Kinda Tamânda Maro Kindeni kuku Maro Njalae Yesu Kirisi rua nenzi wisi-wisi wa wisi-pisi wa imâ pami.

Paulo kawa ndanđe pa Maro Kindeni

³ Ikura zo rârâ naŋa kalonđu ngere nana miki kê, aku lâ zo ninde rârâni taitu-taitu, ande naŋa kawânđu ndanđe pa nanenđu Maro Kindeni.

⁴ Naŋa uru ano pa Maro Kindeni tu ma isuka miki rârâni, aku lâ nanenŋu noŋa ŋinde rârâni, ande naŋa akai noŋa tava ndekâŋa nâ, ⁵ ŋana tu nia ndoyo, lâ zo ŋinde nemi kalo-tawana ipâŋga wasaseki, aku imâ lee ikura lâ zo ŋine, ande miki uru kavila naŋa sondo lâ nanenŋu wurâta ŋana atula pâri ara panzi tamâta kâ. ⁶ Mine kala naŋa kalonŋu tawana mine; Maro Kindeni, inani muŋga igagati miki taitu-taitu ilomi kalomi tu ma kalomi tawana i, ande i ma ikai wurâta lâ ilomi kalomi lee, ikura lâ zo ndia wurâta ŋinde ma marumbu lâ. Aku wurâta ŋinde ma marumbu lâ zo ŋinde Yesu Kirisi ma itaulo imâ kilo.

⁷ Naŋa ilonŋu ndo ikeno pa miki rârâni, aku uru kalonŋu ŋgere ŋanami tava ndekâŋa nâ. Aku ara ŋana naŋa ilonŋu ikeno mine, ŋana tu miki rârâni uru kamandi kaika ku kasuka naŋa ŋana aveta wurâta ŋine kâ. Lâ zo ŋine naŋa amo luma sakamao ilo, aŋga lâ zo muŋgâŋa ŋinde naŋa atula ŋgua pwataki tu pâri ara nde mao tona, ande Maro Kindeni ne wisi-wisi ikeno pa miki wa naŋa wa ŋana taveta wurâta papa i. ⁸ Maro Kindeni tamwata isama tu nanenŋu ŋgua ŋine nde mao nâ; naŋa ilonŋu ndo ikeno pa miki rârâni, itogo Yesu Kirisi tamwata ilo ndo keno pami mine.

⁹ Naŋa uru akai noŋa kie mine pa Maro Kindeni ŋana miki kâ; naŋa ano pa i tu miki ma tinimi mwasa mao nâ panzi tinimi pinde, aku nemi vetâŋa ŋinde ma ipâŋga ŋalae ndo. Aku naŋa ano tu miki ma kapanâna sondo ndo ŋana Maro Kindeni ne ŋgua mao kâ, aku ma kasama vetâŋa rârâni nenzi duvi sondo tona. ¹⁰ Ambo miki ma kaveta mine, ande miki ma kakura tu kapateanzi vetâŋa

arara nana kapaveta kuku. Ninennga muli, lâ zo ninde Kirisi ma ipare nia panzi tamâta rârâni nana nenzi vetâna kâ, ande miki ma kamo ilomi mbârambâra ndo lâ i nao, nemi soki tonge tia. ¹¹ Aku Yesu Kirisi ma io ilo-kalo ara ndo lâ ilomi kalomi, nana miki ma kaveta vetâna ara rârâ, itogo kâi ipula kanaanjo mwasina. Mine kala tamâta ma simora nemi vetâna ninde, ku ma sipanea Maro Kindeni sisuka i na kâki.

Paulo imo luma sakamao ilo, aku njine isuka pâri ara

¹² Ningu-nambwe wukale, nana ilongu tu miki ma kasama njine; malia pinde nde imâ ipânga pa nana lâ, andeta malia ninde nde ikai nzâla piti panzi tamâta rârâ tu ma silonjo pâri ara kâ. ¹³ Mine kala kinzi tamâta simo nia njine, sitavanzi zugu tamâta ninde uru sikatona Koipu Nalae ne luma, ande kinzi ninde rârâni sisama tu nana uru aveta wurâta pa Yesu Kirisi, aku nana duvi ninde kâ kinzi kazâna tamâta sipa wâlo kaika lâ tiningu ku siona amo luma sakamao ilo. ¹⁴ Ningu-nambwe kalo-tawana tamâta rârâ nde sisama tu wâlo kaika ikeno tiningu, aku ninde ipu tini kaika panzi nana sio nenzi kalo-tawana ilâ sondo pa Maro Nalae kâ. Mine kala sipile nenzi mâsi nana siruru kâ, aku simandi kaika situla Maro Kindeni kawa ngua.

¹⁵⁻¹⁷ Mao nâ, kinzi pinde sisama tu nana nângu ipânga nalae, kala wisinzi nâna pa nana ku sipadâda nanana. Nana duvi ninde kâ kinzi simandi situla pâri ara nana Kirisi kâ. Kinzi situ sisuka warakanzi nanzi kâki, aku lâ zo ndia situla pâri ara kâ, ande ilonzi kalonzi soki ndo. Kinzi ilonzi tu sisenge

malia pinde kilo imâ pana, lâ zo ñine naña amo luma sakamao ilo yo.

Anğa tamâta pinde nde ilonzi ara pa naña. Mine kala nenzi tini-mwasa ñinde igagatinzi ñana situla pâri ara kâ. Kinzi sisama tu Maro Kindeni wurâta ilua naña ñana atula ñgua pwataki tu pâri ara nde ñgua mao nâ. ¹⁸ Taitu naña ilonğu rârâ ñana tamâta ñinde nenzi vetâña kâ, ande tia. Kinzi pinde nenzi ilo-kalo nde ara, anğa pinde nenzi ilo-kalo nde ara tia. Ambo taitu kinzi rârâni uru situla pâri ara ñana Kirisi kâ, aku ñinde iveta naña ilonğu ndeka ñalae ndo.

Paulo ilo tu ma imo via ku ma isukanzi Pilipai ñgu

Aku naña ma amo andeka mine nâ, ¹⁹ ñana tu naña asama mine; miki uru kano pa Maro Kindeni tu i ma ivilana, aku Yesu Kirisi ne Koroani uru ivila naña tona. Mine kala naña asama tu nanenğu malia ñine ma muli marumbu lâ, aku naña ma amo ara kilo. ²⁰ Naña ilonğu ndo tu ma aveta nanenğu wurâta rârâni sondo nâ. Naña ilonğu tu lâ zo ñine wa zo rârâni wa, ande naña ma amandi kaika aruru tia. Ñinenğa ambo naña amo viânğu tâku amâte tâku, ande kinzi tamâta ma sipanea Yesu Kirisi sisuka i ña kâki. ²¹ Nanenğu morâña nde mine; ambo naña ma amo viânğu, ande ñinde ma ara, ñana tu Kirisi tamwata nde nanenğu via ñine warika. Ambo naña ma amâte, ande ñinde ma ara ndo. ²² Ambo naña ma amo viânğu yo, ande naña ma akura tu aveta wurâta ara pinde kilo. Taitu naña ma apatea via, tiya?, apatea mateña. Ñinde naña asama tia. ²³ Naña ilonğu rua-rua ñana ñinde

kâ. Naŋa ilonŋu ŋalae tu ma amâte alâ amo kuku Kirisi. Njinde ma ara ku ara ndo. ²⁴ Andeta ara ŋana naŋa ma amo viâŋgu lâ tâno kulu, ŋana tu nanenŋu wurâta nde ŋana asuka miki kâ, aku ŋine nde kelekele ŋalae tina. ²⁵ Naŋa asama tu wurâta ikeno mo ŋai yo ŋana naŋa ma asuka miki kâ. Mine nde ilonŋu patea tu naŋa ma amo viâŋgu mine nâ, aku ma asuka miki rârâni nemi kalo-tawana tu ma itumbu ŋalae tava ndekâŋa nâ. ²⁶ Njineŋga lâ zo ŋana naŋa ma ataulo amâ amo kumi kilo, ande miki ma kandeka ŋalae tina ŋana naŋa kâ, aku nemi kalo-tawana ma ilâ mao nâ papa Yesu Kirisi.

Maro Kindeni ipatea nzâla ara panzi Pilipai ŋgu mine; kinzi ma sikai nâna ŋana nenzi kalo-tawana kâ

²⁷ Andeta kelekele ŋalae tina nde mine; miki ma kapaveta kuku vetâŋa rârâni Kirisi ne pâri ara itula pami njinde. Njineŋga ambo naŋa ma akura tu amo kumi, ande naŋa ma amora tu miki kamandi kaika tava ilomi kalomi taitu nâ. Aku naŋa ma amora tu miki kamo taitu kaveta wurâta ŋalae tina ŋana kagagatinzi tamâta tu ma kalonzi tawana pâri ara kâ. Ambo naŋa ma akura tu amo kumi tia, ande naŋa ma alonŋo parinami tu miki kamo mine. ²⁸ Aku naŋa ma asama tu miki karuru ŋananzi nemi kazâŋa tamâta, nde tia. Ambo miki ma kamandi kaika nâ, ande kinzi ma sisama tu Maro Kindeni ma muli izavarunzi. Aku kinzi ma sisama tu inani ma ikea ŋana miki kâ lâ zo muli njinde. ²⁹ ŋana tu Maro Kindeni iveta kie ara pami kala ipatea tu miki ma kalomi tawana Yesu Kirisi. Andeta njinde nâ tia; i kala ipatea nzâla ara tonŋe kilo pami mine: miki ma kakai nâna ŋana

nemi kalo-tawana n̄inde kâ tona. ³⁰ Kala n̄ine miki kamandi kuku nāja lâ kazâna ilo. Mūnga miki kamora tu nāja amo kazâna ndainani nâ ilo, kala zo n̄ine miki kaloŋo tapârija tu nāja amo kazâna n̄inde ilo amo n̄ai yo.

2

Kinda ma tamo ilonda taitu nâ taveta vetâna ara panzi tininda pinde

¹ Kirisi nde ipasipa kumi lâ, aku n̄inde ipu tini kaika pa ilomi kalomi. Aku i ne tini-mwasa kala iveta wisimi puu ndue tona. Koroani Sapâna nde imo kumi, aku miki kalomi sukâna n̄ananzi tinimi pinde ku kaveta kemi ara panzi. ² Mine kala nāja ano pami tu miki ma kapaveta kuku ilo-kalo taitu nâ. Aku nāja kala ano pami tu miki ma kamo taitu n̄ana kao nemi tini-mwasa ilâ mao nâ panzi nimi-nambwe kalo-tawana tamâta. Nāja ano pami kilo tu miki ma kamo ilomi kalomi taitu nâ. Ambo miki ma kaveta mine, ande nāja ma andeka ndo. ³ Miki ma kapasuka warakami tinimi ku ilomi tu tamâta ma sipanea miki n̄ami, mine ndimo. Ara n̄ana miki ma kapatawa warakami tinimi lâ kalo-tawana tamâta naonzi, aku ara n̄ana miki taitu-taitu ma ilomi mine; “Nāja nde tamâta kaa nâ, aku tamâta pinde rârâni n̄anzi ipole nāja n̄âŋgu”. ⁴ Miki ma ilomi n̄alae koŋa n̄ana warakami nâ n̄ami ndimo. Miki ma ilomi n̄ana tinimi pinde n̄anzi tona.

Kirisi ipatawa tamwata tini, aku n̄ana duvi n̄inde kâ Maro Kîndeni isuka i kâki

⁵ Ara nana miki ma ilomi nana warakami nani lâ vetâna kie taituni, itogo Yesu Kirisi munga itula mine. ⁶ Nia ndoyo, aku imâ lee ikura zo rârâni, Maro Kindeni tamwata kilala nde ipipi ndo lâ Yesu Kirisi ilo. I imo rege-rege kuku Maro Kindeni, andeta i nandai isilikana nane kaika nga. ⁷ I tamwata ilo patea tu ma ipile i nia ara nande, aku ipânga itogonzi tamâta kaa nande uru siveta wurâta koa tia nâ. Ipânga itogo kinda tamâta mine, ⁸ aku kinzi tamâta simora i tu i nde tamâta mao. Aku ipatawa tamwata tini ku ipono muli pa Maro Kindeni kawa nga. Iveta mine lee mateja ne zo imâ ipânga papa lâ. Mao nâ, ipono muli pa Maro Kindeni kawa nga kala isâu panzi tu sipu i pâta imâte tava manjeti nalae lâ kâi popole tini, ikura Maro Kindeni ne pateâna mine.

⁹ Nana duvi nande kâ, ande Maro Kindeni isuka Yesu Kirisi kâki ndo lâ. Aku i noa ara tonje ilua i, ipolenzi noa pinde rârâni. ¹⁰ Mine kala muli nga, kinzi anelo rârâni sitavanzi tamâta rârâni wa kelekele rârâni simo vianzi lâ samba ilo wa tâno kulu wa mateja nianzi wa, kinzi nande rârâni ma sipare tukunzi pa Yesu sipanea i nga. ¹¹ Aku kinzi rârâni taitu-taitu ma siporo situla pwataki mine tu, “Yesu Kirisi i nde Maro Nalae”. Aku nana nenzi nga nane kâ, ande Tamânda Maro Kindeni nga ma ipânga nalae ndo.

Kinda ma tamo togo sinâla mine panzi tamâta

¹² Ningunambwe wukale, munga, lâ zo nande nana amo kumi, ande miki uru kapalono pa nanengu nga ikura zo zo. Mine kala kalono nga; ambo miki ma kaveta mine nâ lâ zo nane nana amo malawae

ņanami tona, ande ņinde ma ara ku ara ndo. Maro Kindeni iyaute miki piti lâ kondoma ilo marumbu lâ. Mine nde ara ņana miki ma kamege ndo ņana i kâ, aku kamakâsa ņana kapaveta kuku vetâņa arara ipatea pami ņinde. ¹³ ņana tu Maro Kindeni tamwata uru ikai wurâta lâ miki taitu-taitu ilomi kalomi ikura zo rârâni. Igagati miki ilomi ņana kapaveta kuku vetâņa ndia i tamwata ilo papa ņinde, aku i walo kaika ilami tona ņana kaveta vetâņa arara kie-kie ņinde kâ.

¹⁴ Taitu lâ zo ndia miki ma kaveta vetâņa ara pinde, ande miki ma ilomi makisa ņana ku kapawa ņgua potomule ņana, mine ndimo. ¹⁵⁻¹⁶ Ambo miki ma kapaveta kuku vetâņa arara ņinde, ande miki ma kamo Maro Kindeni natu wukale sondo ndo, aku ma kamo ilomi mbâra-mbâra ndo lâ i nao, nemi soki tonje tia. Mao nâ, miki kamo lâ tâno ņine kulu kunzi kiesaka tamwatanzi, nenzi vetâņa potomule kie-kie. Andeta miki kamo katogo sinâla mine panzi, aku katula ņgua ņana via mao kâ pwataki panzi, itogo pitu isinala nia maa mine. Ambo miki ma kamo mine, ņinenģa lâ zo ņana Yesu Kirisi ma itaulo imâ kilo kâ, ande naņa ma akura tu andeka nâ, ņana tu nemi vetâņa ņinde ma itula pwataki tu wurâta ņalae naņa muņģa amakâsa ņana aveta ņinde, ande naņa ņandai aveta wurâta ņinde koa tia nâ.

¹⁷ Naņa ao nemi kalo-tawana ņinde ilâ pa Maro Kindeni itogo nanenģu patarawâņa mwasina. Ambo kinzi ma sipu naņa pâta amâte, ande naņa seenģu kala ma ipânģa itogo patarawâņa mine tona, aku ma iveta wurâta ņinde miki kaveta papa i tu ipânģa kanaņo. Ambo vetâņa mine ma ipânģa

pana, ande naŋa ma andeka nâ, aku nanenŋu ndekâŋa ŋinde ma imâ pa miki rârâni. ¹⁸ Mine nde ara ŋana miki kala ma ilomi ara ku kandeka kuku naŋa.

Paulo itu io Timoti ilâ pa Pilipai lawea

¹⁹ Ambo Maro Ŋalae Yesu Kirisi ma isâu pa naŋa, ande naŋa ilonŋu tu malawa tia ma ao Timoti imâ pami. Ŋinenŋa lâ zo ŋana i ma itaulo imâ kilo kê, ande i ma itapâri pana ŋana miki kê, aku i ne ŋgua ŋinde ma ipu tini kaika pa ilonŋu kalonŋu. ²⁰ Timoti simbo nâ imo ilo taitu mao kuku naŋa, aku maka rua simboma rua nâ iloma ndo ŋana kasuka miki kê. ²¹ Tamâta pinde rârâni kalonzi loko ŋana warakanzi nenzi kelekele nâ, aku ŋandai ilonzi ŋana sikai kuleŋa pa Yesu Kirisi ŋga. ²² Andeta miki warakami kasama tu Timoti nde tamâta ara ndo. Miki kasama tu i uru isuka naŋa ŋana atula pâri ara kê, itogo lâlu isuka tama mine. ²³ Mine kala lâ zo ndia naŋa ma asama sondo ŋana vetâŋa mana ma muli ipânŋa pana, ande naŋa ilonŋu tu lâ zoni ndaina naŋa ma ao i imâ walele nâ pami. ²⁴ Aku naŋa kalonŋu tawana tu Maro Ŋalae ma isâu pa naŋa, aku ma ikai nzâla piti pana. Mine nde tini nâ naŋa warakânŋu kala ma amâ amora miki.

Paulo itu io Epafroditus kala ilâ pa Pilipai lawea tona

²⁵ Andeta naŋa ilonŋu pateo tu ma ao ninda-nambwe Epafroditus itaulo imâ imo kumi kilo. I uru iveta wurâta ŋana itula pâri ara kê kuku naŋa, aku uru imandi naŋa waŋgirânŋu lâ kazâŋa ŋine ilo. Miki muŋga kao i imâ pa naŋa ŋana ikai kuleŋa pana. ²⁶ I ilo ŋalae tu ma imâ imora miki rârâni.

Isama tu miki muŋga kalonjo pâri tu pukonja ikai i kaika lâ. Mine kala i kalo loko ŋanami. ²⁷ Mao nâ, muŋga pukonja ikai i kaika lâ, aku laiti ŋana imâte kâ. Andeta Maro Kindeni kalo sukâŋa ŋana i kâ, kala iveta tini ara kilo. Aku Maro Kindeni ne kalo-sukâŋa ŋinde imâ pa naŋa tona, ŋana tu isama mine; ambo Epafroditus ma imâte, ande naŋa ma ilonŋu malia ŋalae tina. Andeta tia. ²⁸ Mine kala naŋa ilonŋu ndo tu ma ao i imâ pami. Ŋinenŋa lâ zo ŋana miki ma kamora i kilo, ande miki ma kandeka, aku naŋa wisinŋu ma puu ndue tini mwata. ²⁹ Mine nde ara ŋana miki ma ilomi ndeka nâ ŋana kakai Epafroditus imo kumi, ikura kinda Maro Ŋalae ne tamâta uru taveta panzi ninda-nambwe mine. Miki ma kapaneanzi tamâta ea uru siveta wurâta ikura Epafroditus iveta mine. ³⁰ Ŋana tu i uru ikai kuleŋa panzi Kirisi ne wurâta tamâta, aku pukonja isânda i kulu lâ wurâta ŋinde tini, kala laiti ŋana imâte kâ. Taitu i ŋandai ilo ŋalae konja ŋana tamwata tu ma imo ara ŋga. I ilo ŋana wurâta ŋinde miki muŋga kalua i, ŋana ikai niامي ku isuka naŋa kâ. Mine nde miki ma kandeka ŋana kakai i imo kumi.

3

Kinda nenda kalo-tawana nâ iveta kinda tamo ilonda mbâra-mbâra lâ Maro Kindeni nao

¹ Ninŋu-nambwe wukale, naŋa atu aporo ŋgua tonŋe kilo pami, ŋinenŋa nanenŋu ŋgua ŋine ma marumbu lâ. Miki kapaipa kuku Maro Ŋalae lâ. Mine nde ara ŋana miki ma kamo kandeka nâ. Naŋa muŋga anŋere ŋgua pinde imâ pami, andeta naŋa ŋandai tiniŋgu pwâka ŋana anŋere ŋguani

ndaina imâ pami kilo, nana tu ngua njine nde nana ikatona nemi kalo-tawana kâ.

² Miki kapakatona sondo nnanzi tamâta njinde uru siveta vetâna sakamao. Kinzi nde tamâta sakamao ndo, sitogonzi mbwâmbwa saka mine. Kinzi uru siporo ngua kaika tu miki rârâni ma kakai karae-veña ne mâsi lâ tinimi, itogo nemi kalotawana ne kilala mine. ³ Anğa kindani nde tamo Maro Kindeni ne tamâta mao. Lâ zo ndia kinda tapanea i, ande i Koroani isuka nenda paneâna njinde. Kinda tapaipa kuku Yesu Kirisi lâ, kala tandekana i nâ. Kinda nandai tandekana karaenda ne kelekele kaa kaa nga. ⁴ Miki kalonjo nga; ambo karaenda ne kelekele ikura tu isuka kinda, ande naña warakângu ma amo tamâta ara ndo. Nana tu naña munğa apolenzi tamâta rârâni nana apaveta kuku Juda nenzi mâsi kâ.

⁵ Nanayoni naña nana ipaguguana apânga lâ, aku amo lee sânda taitu ilâ lâ, njineŋga sive karaeŋgu ikura Juda nenzi mâsi mine. Naña nana-mama nde Isrel ngu tamwatanzi, aku kinzi rua sipânga lâ Benjamin ne vâsa ngu. Naña timbunğu wa nenğu sâko rârâni nde simo lâ Isrel ngu nâ. Aku naña munğa amo lâ Parisai ngu kala apono muli sondo pa Juda nenzi ngua tukuña kiri-kiri rârâni.

⁶ Lâ zo njinde, naña ilonğu igagatina nana malia kiekie alanzi tamâta njinde kalonzi tawana Yesu. Mao nâ, lâ zo njinde naña apaveta sondo ndo kuku Juda nenzi ngua tukuña ndoni. Naña aveta vetâna soki tonđe lâ ngua tukuña nao, ande tia.

⁷ Lâ zo njinde, naña kalonğu tawana tu vetâna njinde rârâni nde kelekele nğalae tina. Taitu kala njine naña ilonğu ndo ikeno pa Yesu Kirisi. Mine nde

naña asama tu vetâña ñinde rârâni nde kelekele kaa nâ. ⁸ Aku miki kalonjo nga; naña asama tu vetâña taitu nâ nde kelekele ñalae tina, aku ñinde nde vetâña ñana asama nanenğu Maro Ñalae Yesu Kirisi kilala sondo kâ. Vetâña wa ilo-kalo pinde rârâni nde kelekele sugorai nâ. Naña ilonğu tu apono muli pa Kirisi simbo nâ; mine kala apile nanenğu ilo-kalo siŋga rârâni marumbuni lâ. Ilo-kalo siŋga kie-kie ñinde nde itogo kina nâ, aku naña atambira lâ, ñana tu ilonğu tu asaña Kirisi ndindi nâ ⁹ ku apaipa ndo kuku i. Muŋga naña apaveta kuku ŋgua tukuña rârâni, aku lâ zo ñinde naña atu naña warakâŋgu nenğu vetâña ma ivetana apâŋga ilonğu mbâra-mbâra ndo lâ Maro Kindeni nao. Taitu kala ñine naña apile ilo-kalo soki-soki ñinde lâ. Naña kalonğu tawana Yesu Kirisi, aku nanenğu kalo-tawana ñinde nâ iveta naña apâŋga ilonğu mbâra-mbâra lâ Maro Kindeni nao. I ipatea nzâla tonge ñana kinda ma tapâŋga ilonda mbâra-mbâra lâ i tamwata nao, aku ñinde nde nzâla ñana tao nenda kalo-tawana ilâ pa Kirisi kâ.

¹⁰ Naña ilonğu pa kelekele ñine nâ; naña ilonğu ndo tu asama Yesu Kirisi kilala sondo. Naña ilonğu tu i ne walo kaika ma ikeno pa naña, waloni ndaina ikai lâ zo ñinde imandi lâ mateña nianzi imo via kilo. Naña ilonğu tu ma akai nâna kie taituni ikura i muŋga ikai mine. Aku naña ilonğu tu ma apu kiesaka ne ilo-kalo tava ne vetâña rârâni pâta imâte, itogo Kirisi muŋga imâte ñana izavaru kiesaka mine nâ. ¹¹ Ambo naña ma aveta mine, ande naña kalonğu tawana tu muli nga Maro Kindeni ma ipaño naña lâ mateña nianzi, aku naña ma amo viâŋgu kuku i.

Paulo uru imakâsa ñalae ñana ilâ ipânga lâ kerî

¹² Naña ñandai aporo tu naña aveta vetâña ara rârâni marumbu lâ nga. Aku naña ñandai aporo tu naña amo tamâta ara ndo. Taitu ikura zo rârâni naña amakâsa ñalae tina ñana apaveta kuku vetâña arara Yesu Kirisi muŋga ipatea pa naña ñinde, lâ zo ñinde igagati ilonngu kalonngu ñana apono muli pa i kâ. ¹³ Niŋgu-nambwe wukale, naña ñandai aporo tu naña apaveta sondo ndo kuku vetâña arara ñinde nga. Andeta naña uru aveta vetâña taitu ñine; naña apu mulinngu pa zo muŋgâña ne kelekele rârâni, aku amakâsa ñalae tina ñana aveta vetâña ara nâ lâ zo muli-muli. ¹⁴ Ñinde itogo naña apalilu kaika naonngu sondo pa kerî ñana akai kulu kâ. Kulu ñinde nde via mao lâ samba lawea, viani ndaina Maro Kindeni ipatea pa naña, ñinenga Yesu Kirisi itula pwataki pana lâ.

¹⁵ Kinda tamâta pinde nenda kalo-tawana nde ipânga ñalae lâ, kala taponno muli mao nâ pa Yesu Kirisi. Ara ñana kinda ñine taitu-taitu ma tapalilu sondo pa kerî, ikura kala ñine natula pami mine. Anŋa miki tamâta pinde, ambo nemi ilo-kalo nde ikeno piti lâ nanenngu ilo-kalo mine, ande ara, Maro Kindeni ma itula ñine pwataki pami, ñana nemi ilo-kalo ma ipânga sondo kâ. ¹⁶ Taitu ara ñana kinda rârâni taitu-taitu ma taponno muli sondo pa ŋgua mao kinda muŋga takai ñinde.

¹⁷ Niŋgu-nambwe wukale, ara ñana miki ma kapaveta kuku nanenngu vetâña rârâni. Miki ma kakai wulitia ñana kaveta mine kâ ndimo. Miki ma kalomi ŋgere sondo ñana tamâta pinde nenzi vetâña, kinzi ñinde uru sipaveta kuku vetâña arara

maka muŋga katula pami n̄inde. ¹⁸ Andeta tamâta rârâ sipaveta kuku vetâŋa potomule nâ, aku n̄inde itogo kinzi sikai kazâŋa pa Kirisi ne mateŋa lâ kâi popole tini. Naŋa muŋga aporo mbwaniŋgu rârâ pami ŋana nenzi vetâŋa n̄inde kâ, kala ŋine aporo pami kilo, aku matâŋgu sulu ndue. ¹⁹ Kinzi sindeka ŋana kelekele ndia warakanzi nâ karaenzi wa ilonzi ipatea panzi n̄inde, aku nenzi ilo-kalo soki n̄inde nde itogo nenzi maro mwasina. Ikura zo rârâni kinzi ilonzi pa tâno ŋine ne vetâŋa wa kelekele nâ. Kinzi sindeka ŋana siveta vetâŋa potomule pinde, aŋga kinda mainda ŋana vetâŋa kie mine kâ. Mine kala Maro Kindeni ma muli izavarunzi tamâta n̄inde lâ yââ ŋalae ne mbââ ilo.

²⁰ Aŋga kinda niânda sondo nde samba lawea, aku uru tao tininda pa Maro Ŋalae Yesu Kirisi, ina nenda Yautâŋa Tamwata, ŋana i ma ipile samba ku indue imâ. ²¹ N̄inenŋa Kirisi ma ikai tamwata ne walo kaika, ku ma ilele karaenda kaa ŋine ku iveta ipâŋga karae wasaseki, itogo i tamwata karae ara ndo mine. I ne walo ndaina nâ ivila i ŋana ikai maro pa kelekele ndoni.

4

Kinda ma tapaveta kuku vetâŋa wa ilo-kalo ara nâ

¹ Mine nde niŋgu-nambwe wukale, miki n̄inde muŋga kapaipa kuku Yesu Kirisi, ara ŋana miki ma kalomi ŋgere sondo ŋana nanenŋu ŋgua ŋine rârâni, aku kamandi kaika. Niŋgu-nambwe wukale, naŋa ilonŋu ndo keno pami, aku ilonŋu ŋalae tu amâ amo kumi kilo. Miki uru kaveta ilonŋu ndeka ŋalae, aku miki kamo katogo nanenŋu wurâta kanoŋo mine.

² Miki rua Yuodia kuku Sintike rua, miki kalonjo nga; miki taine rua nde kaponu muli pa Maro Nalae lâ, kala kamo nambwe nambwe. Mine nde ano kaika pami tu miki ma kamo tava ilomi kalomi taitu nâ. ³ Anja noko, * nokoni kala uru kuveta wurâta ara ndo kuku naña, ande naña ilonju tu noko ma kusukanzi taine rua njinde tu nenzi nânâo ma marumbu kâ. Kinzi rua muŋga siveta wurâta njalae kuku naña njana kaveta pâri ara ilâ isala nia ndoni. Aku Klemen tavanzi tamâta pinde, kinzi njinde rârâni kala muŋga siveta wurâta kuku naña njana katula pâri ara kâ tona. Kinzi tamâta njinde rârâni njanzi nde ikeno lâ Maro Kindeni ne pepa njana via kâ tini.

⁴ Miki kapaipa kuku Maro Nalae lâ. Mine nde ara njana miki ma kamo kandeka nâ ikura zo rârâni. Naña aporo nguani njaina kilo mine tu miki ma kamo kandeka nâ. ⁵ Ara njana miki ma kamo mwasa nâ lâ tamâta rârâni naonzi. Miki kalomi njgere sondu nga; Maro Nalae ne zo njana itaulo imâ kilo kâ nde imâ ipânja laiti lâ. ⁶ Miki ma kalomi loko njana sâ tonje ndimo. Ikura zo rârâni miki ma kakai nonja pa Maro Kindeni, aku kano pa i tu ma ivilami njana kekeke ndia ikeno pami tia. Aku miki ma kawami ndanje papa i tona njana ne pavilâna njinde kâ. ⁷ Ambo miki ma kaveta mine, ande Maro Kindeni ne wisi-pisi ma ikatona nemi ilo-kalo sondu ndo, njana tu miki kapaipa kuku Yesu Kirisi lâ. Maro Kindeni ne wisi-pisi nde njalae ndo, kala kinda tamâta takura njana tasama njinde kilala sondu, ande tia.

* **4:3:** Ilo-kalo tamâta pinde situ Paulo iporo njua njine pa tamâta tonje, i na tu Sisigus.

⁸ Ayo, ninḡu-nambwe wukale, kalonjo ḡa. Ikura zo zo, miki ma kalomi ḡgere ḡana vetâḡa ara nâ, vetâḡa ḡinde kinzi tamâta sondo ilonzi ara papa. Naḡa aporo ḡana vetâḡa kie mine; vetâḡa mao, aḡga vetâḡa ndia tamâta ara simege ḡana, aḡga vetâḡa sondo ndo, aḡga vetâḡa zuzuli, aḡga vetâḡa ḡgau, aḡga vetâḡa ndia tamâta sondo sindeka ḡana. ⁹ Naḡa muḡga atula ḡgua pami ḡana vetâḡa ara pinde kâ, aku matami kamora naḡa aveta vetâḡa ndainani. Ara ḡana miki ma kamo kapaveta kuku vetâḡa rârâni ḡinde muḡga apananami ku atula pami. Ambo miki ma kaveta mine, ande Maro Kindeni, ina wisi-pisi warika, ande ma imo kumi.

Paulo kawa ndaḡge panzi Pilipai ḡgu muḡga sio mbumbu imâ papa i itogo nenzi wisi-ara mine

¹⁰ Naḡa amo, amo lee, ḡineḡga miki kasânda nzâla ḡana kasuka naḡa kilo kâ. Mine kala nanenḡu ndekâḡa wa paneâḡa ilâ pa Maro ḡalae. Mao nâ, muḡga miki ilomi ḡana naḡa kâ, taitu nzalami tonḡe ikeno ḡana kasuka naḡa kâ, ande tia. ¹¹ Miki ma ilomi tu naḡa ilonḡu pa kelekele pinde kâ, aku ḡana duvi ḡinde kâ aporo ḡgua mine pami, mine ndimo. Nanenḡu ḡgua ḡinde ne duvi mine tia. Naḡa apanâna sondo lâ ḡana amo tava wiḡḡu pisi nâ. Mine kala, ambo vetâḡa tonḡe ma imâ ipâḡga pana, ande naḡa ilonḡu ara nâ. ¹² Zo pinde naḡa amo sugorai ndo, aḡga zo pinde nanenḡu kelekele rârâ ḡinde nde ikeno pana. Andeta naḡa apanâna sondo lâ. Mine kala, ambo kapwâḡgu pupuro tâku putole ipuna tâku, ambo nanenḡu kelekele rârâ keno pana tâku tia tâku, ande naḡa ilonḡu ara nâ ikura zo rârâni wa nia ndoni wa. ¹³ Kirisi uru

walo kaika ilua naŋa. Mine kala lâ zo ŋana vetâŋa ndia imâ ipâŋga pana, ande naŋa akura tu amandi kaika nâ.

¹⁴ Andeta miki kaveta kemi ara ndo pa naŋa lâ. Miki kasama tu malia pinde isânda kulunŋu lâ, aku ilomi tu kasuka naŋa ŋana akale malia ŋinde kâ. ¹⁵ Andeta ŋinde nâ tia; miki Pilipai ŋgu, miki warakami kasama tu munŋa, lâ zo ŋinde naŋa apile Masedonia tâno ku alâ pa nia pinde, ande miki simbomi nâ kasuka naŋa. Naŋa aporo ŋana zo ŋinde pâri ara ipâŋga wasaseki pami. Miki warakami nâ kasuka naŋa ŋana mbumbu kâ. Ŋgu tonŋe iveta kie mine pa naŋa, ande tia. ¹⁶ Aku lâ zo ŋinde naŋa amo Tesalonaika lawea tona, ande naŋa amo sugorai ŋana kelekele pinde kâ, andeta miki kao mbumbu imâ pana mbwanimi rârâ. ¹⁷ Naŋa ilonŋu ŋalae koŋa ŋana akai mbaliŋa kâ, ande tia. Naŋa ilonŋu tu miki ma kasenŋe vetâŋa ara pinde ilâ kuku vetâŋa ara munŋa kaveta ŋinde, ŋana Maro Kindeni ma itu kulu pami kilo ŋana nemi vetâŋa ara ŋinde. ¹⁸ Kala ŋine naŋa akai mbumbu ŋinde lâ, aku ikurana. Mao nâ, mbumbu ŋinde nde ŋalae tina, kala pinde keno pa naŋa yo. Epafroditus nde ikai wisi-ara ne kelekele kie-kie ŋinde miki kapatea pana, aku ikai imâ ilua naŋa lâ. Mine kala lâ zo ŋine naŋa aroto ŋana kelekele pinde, ande tia. Miki nemi wisi-ara ŋinde nde itogo patarawâŋa miki kao ilâ pa Maro Kindeni mine. Patarawâŋa ŋinde ne kuwae nde ara ndo, aku Maro Kindeni indeka ŋana patarawâŋa kie mine. ¹⁹ Anŋa nanenŋu Maro Kindeni, ina mbaliŋa warika, ma isukami ŋana kelekele ndia ikeno pami tia ŋinde rârâni. Miki kapaipa kuku Yesu Kirisi lâ,

aku inani ma kelekele arara ŋinde ilami.

²⁰ Ara ŋana zo rârâni kinzi tamâta rârâni ma sipanea nenda Maro Njalae Kindeni sisuka i ŋa kâki, ina kinda Tamânda. Mao.

Paulo kawa kari ara panzi kalo-tawana tamâta simo Pilipai lawea

²¹ Naŋa kawâŋgu kari ara pa miki Maro Kindeni ne tamâta rârâni taitu-taitu, miki ŋinde kao nemi kalo-tawana ilâ pa Yesu Kirisi. Nimi-nambwe kalo-tawana tamâta pinde simo ŋai kuku naŋa, aku kinzi kala kawanzi kari ara pami. ²² Maro Kindeni ne tamâta pinde simo lawea ŋine, aku kinzi rârâni kala kawanzi kari ara pami. Kinzi pinde uru sikai wurâta lâ Koipu Njalae Kaisara ne luma, aku kinzi ŋinde ilonzi ŋalae tu naŋa ma aporo nenzi kari ara pami.

²³ Maro Njalae Yesu Kirisi ne wisi-wisi imo kuku miki rârâni taitu-taitu.

MARO KINDENI KAWA NGUA
The New Testament and Psalms in the Sio Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Sio long Niugini

copyright © 1995 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Sio

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-02-08

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

21a9f7d3-4b3e-512c-ab21-eb25ed7aef4f